

Steigen kommune

Beredskapsplan for psykososialt kriseteam

Endret sist 11.10.22

INNHold

1. Forord	Side 2
2. Innledning	Side 3
3. Kontaktpersoner	Side 4
4. Opprettelse av støttesenter	Side 5
5. Faglige definisjoner og begrepsavklaringer	Side 5
6. Rutiner for oppfølging i akuttfasen	Side 6
7. Debriefing	Side 7
8. Arbeid utenom kriser	Side 8
9. Økonomi	Side 8

FORORD

Plan for psykososial støtte i kriser er en del av Steigen kommunes samlede planverk for beredskap/krisehåndtering¹, og kan ses på som en instruks for *psykososialt kriseteam*. Plan for psykososial støtte er en del av beredskapen innenfor helse- og sosialtjenestene, som er hjemlet i Lov om helsemessig og sosial beredskap av 1. juli 2001. Loven har som formål å verne befolkningens liv og helse ved å bidra til at nødvendig helsehjelp og sosiale tjenester kan tilbys befolkningen under krig og ved kriser og katastrofer i fredstid.

Ved større katastrofer og kriser følges de instruksene som ligger i **Plan for den kommunale kriseledelsen i Steigen kommune**. mhp. opprettelse av beredskapssenter og informasjon utad (presse, media, publikum). **Ansvar:** Ordfører og kommunedirektør

Det er viktig at Steigen kommune sin beredskapsplan knyttet til psykososialt kriseteam er oversiktlig og lett tilgjengelig for kommunens beredskapsledelse, brannvesen, politi, legesenter, legevakt, skole, barnehage, med flere.

Planen er bygget opp slik at navn på medlemmer i kriseteamet, varslingsrutiner, m.m. kommer først. Deretter følger i avsnittene 4 – 6 en mer faglig tilnærming/begrepsavklaring om psykososial hjelp etter kriser og katastrofer, samt rutiner for oppfølging i akuttfasen, m.m.

¹ Steigen kommunes planverk for beredskap/krisehåndtering består av *Plan for kriseledelsen i Steigen kommune*, *Plan for helsemessig og sosial beredskap i Steigen kommune* og *Smittevernplan for Steigen kommune*, i tillegg til beredskapsplaner for div. tekniske anlegg (vann, avløp, etc.)

1 INNLEDNING

1.1 Formål

Plan for psykososial støtte har som formål å gjøre Steigen kommunes innbyggere mindre sårbar overfor følgene av akutte kriser, samt redusere konsekvensene for den enkelte som blir involvert i en kritisk situasjon.

Det psykososiale kriseteamet i Steigen kommune består av representanter fra familiesenteret, omsorgstjenesten, NAV, legetjenesten, politi og kirkekontor. Teamet er organisert fra Steigentunet/ familiesenteret og ledes av *leder psykisk helse*.

Steigen kommune sitt kriseteam kan tre i funksjon i følgende krisesituasjoner:

- Uventet dødsfall som fører til krise
- Forsvinning som fører til krise
- Andre ulykker og hendelser som fører til krise

Psykososialt kriseteam tar kontakt med aktuelle familier/ personer i krise når en får melding om ulykker, kriser eller akutte situasjoner. Teamet kan få melding fra brannvesen, legevakt, skole, barnehage, prest, politi eller pårørende.

Mange som blir involvert i akutte kriser har imidlertid et eget nettverk som de velger å bruke. *Det er i utgangspunktet den enkeltes opplevelse av situasjonen som avgjør om det er en krise.*

Teamet har ingen ordinær bakvaktfunksjon, men rykker ut/trer i funksjon ved behov, jfr. Beskrivelse av varslingsrutiner i punkt 2.2.

2. KONTAKTPERSONER

Psykososialt kriseteam i Steigen består av følgende personer/stillinger/funksjoner:

Kontaktinformasjon:

Revidert juli 2022

PSYKOSOSIALT KRISETEAM i Steigen

Ledergruppe	Navn	Tlf. arbeid	Tlf. privat	
Leder psykisk helse (leder)	Kenneth Sandbakk	90229330	90739768	
Helsesykepleier (nestleder)	Hilde Husøy	92 84 03 16	95943047	
Kommunepsykolog	Kjerstin Øye	91628220		
Kommuneoverlege	Ingar Strand	40634351	99468556	
Øvrige medlemmer i psykososialt kriseteamet:				
Barnevernsleder-	Ann-Edny Johannessen	97 68 88 93		
NAV - leder	Mathilde Marhaug		99154393	
Prest	Vikar		99310162	
Politistasjonssjef Hamarøy Hans Kristian Grunnvoll		7558900		
Leder sykehjem og omsorgeboliger	Anne Lise Dreyer	40 45 34 60	40 04 73 93	
Leder hjemmetjenesten	Marit Paulsen			
Oppvekstleder	Kenneth Holen	90934045		
Tildelingskontoret	Bergitte Gabrielsen	45 48 01 47	97529933	
Helsestasjonen	Pia Olsen	90177048	48034356	
Barnevernet	Bodil Friis	47 88 01 85	47 88 01 85	
Psykisk helse	Erik Svendsen	99 48 01 94	41043789	
Psykisk helse	Victoria Helgesen			
Helse- og omsorgsleder	Jørgen Lundseen	40 48 08 60		

Kontakttelefon etter kontortid og i helgene er legevaktsentralen: 116 117
Politi: 02800

Dersom det blir endringer i stillingene skal **leder** sørge for at navn/kontaktopplysninger på de som sitter i kriseteamet endres/oppdateres.

2.1 Varslingsrutiner til ledergruppen

- Ledergruppen varsler overordnede og vurderer hvilke andre medlemmer i teamet som skal varsles.

- Melding/henvendelser kan komme fra ulike instanser som politistasjonssjef, vakthavende lege, prest, skoler/barnehager, arbeidsgiver, sykehus, pårørende eller andre.
- Ved forfall fra flere av teammedlemmene har ledergruppa fullmakt til å peke ut vikarer.

2.2 Varsling fra ledergruppen

Den fra ledergruppa som mottar henvendelse om behov for psykososial bistand vurderer om dette er en sak som teamet skal følge opp. Ut fra sakens natur vurderer den som mottar meldingen hvorvidt en skal drøfte saken med ett annet medlem av ledergruppa. Dersom det skal ytes bistand skal en som hovedregel være to personer som rykker ut. Hvis en vurderer at psykososialt kriseteam ikke skal settes i verk, skal dette dokumenteres og videreformidles.

Leder av teamet har ansvar for at det skrives referat fra møter og en kort rapport fra de hendelser der kriseteamet er involvert. Rapport bør inneholde omfang av ulykke/hendelse, forløp av teamets beslutninger og handlinger og antall rammede personer.

2.3 Mediekontakt

Ofte vil det være et stort trykk fra media ved kriser hvor psykososialt kriseteam blir involvert. En god regel er at kriseteamet *ikke* skal uttale seg til media, med unntak av lensmannen som ofte vil ha en sentral rolle ved større ulykker og katastrofer. Det er ordfører og/eller kommunedirektør som uttaler seg *på kommunens vegne*.

3. OPPRETTELSE AV STØTTESENTER

3.1 Opprettelse av støttesenter

I enkelte tilfeller kan man vurdere å opprette et støttesenter for pårørende, skadde og andre. Familiesenteret på Steigentunet vil være et naturlig støttesenter i mange situasjoner.

4. FAGLIGE DEFINISJONER OG BEGREPSAVKLARINGER

4.1 Hva er psykososial hjelp etter kriser og katastrofer?

Psykososial hjelp inkluderer en helhetlig og behovsrelatert hjelp til mennesker etter en akutt oppstått krisesituasjon. Hjelpen har ulikt fokus avhengig av hendelsens art, men kan innebære både fokus på individ-, familie-, gruppe- og samfunnsnivå. Hjelpen bør ha som hovedmål å hjelpe kriserammede hurtigst mulig til å gjenoppta sine livsfunksjoner. Dette innebærer at en viktig del av hjelpen være en faglig støtte til de rammede, samt bistå i mobilisering av sosial nettverksstøtte.

4.2 Krise

Vanligvis brukes begrepet kriser om dramatiske og traumatiserende hendelser som i hovedsak skjer med få mennesker direkte involvert av gangen. Dette kan være plutselige barnedødsfall, selvmord, ulike typer ulykker med dødsfall, voldtekter, eller ran.

4.3 Katastrofe

Med katastrofer menes dramatiske og traumatiserende hendelser, der mange personer er involvert samtidig.

4.4 Tidlig kriseintervensjon

Det tilstrebes at de som er rammet av krisen får kontakt neste virkedag og senest innen 48 timer. Dersom krisen inntreffer innenfor ordinær arbeidstid skal de kriserammede så snart som mulig få tilbakemelding på når teamet kommer. Koordinator i politiet vurderer sammen med psykososialt kriseteam oppfølgingen av de involverte.

4.5 Hvor lenge ytes hjelpen

Teamet yter hjelp i akuttfasen. *Det tilstrebes at det henvises til det ordinære hjelpetilbudet så snart som mulig, og senest innen 7 dager.* Ved behov for videre oppfølging vil teamet formidle kontakt.

4.6 Utvidet psykososial beredskap

Ved katastrofer og større kriser vil kommunens beredskapsledelse/kriseledelse tre i funksjon. Psykososialt kriseteam rapporterer og samarbeider da tett med beredskapsledelsen. Dersom politi/lensmann er til stede skal teamet rette seg etter den fra politiet som har kommando. I noen tilfeller vil det være behov for høyere kompetanse enn det kriseteamet selv besitter. Det kan da være behov for å kontakte aktuelle eksterne fagfolk eller fagmiljøer.

5. RUTINER FOR OPPFØLGING I AKUTTFASEN

Målsetting:

Målsetting i akuttfasen er å avklare, og om mulig dempe krisesituasjonen sammen med de kriserammede. Dette gjøres ved å redusere stress, og reetablere en slags orden og struktur, slik at individ, familie, evt. lokalsamfunnet på sikt skal gjenvinne og gjenoppta tidligere funksjoner.

Virkemidler:

Målsettingen oppnås gjennom informasjon, ritualer, rådgivning, mobilisering av sosial nettverksstøtte, og eventuelt (organisering av) praktisk hjelp.

a) Koordinering og ansvarsfordeling

- Leder av psykososialt kriseteam har hovedansvar for koordinering og ansvarsfordeling.
- Den som tildeles ansvaret for oppfølging av enkeltpersoner/familier, har dette ansvaret i 7-dagersperioden.

b) Arbeidsform

- Hjelpen ytes i nærmiljøet til den enkelte.
- Hjelpen kan gis som enkeltstående konsultasjon, gruppeveiledning og/eller koordinering overfor øvrig hjelpeapparat.
- Kriselogg: Opprettes i lukket teamsgruppe, der informasjonen er anonymisert.
- Journal: Opprettes på enkeltpersoner, der det ytes helsehjelp.
- Kommunikasjon innad i teamet: De aktiverte i psykososialt kriseteam kommuniserer gjennom teamsgruppen.

c) Tiltak:

- Mobilisering av familie og sosialt nettverk. Teamet stiller seg positiv til å ta den første kontakten og eventuelt veilede der det er behov for det. Husk å informere skole og arbeidsplass.

- Snakk om hendelsen med de berørte, på dere premisser. Viktig at de som yter hjelpen har satt seg grundig inn i det som har skjedd.
- Informasjon - muntlig og skriftlig formidling. Informasjonen kan inneholde følgende:
 - Normale sorg- og krisereaksjoner.
 - Reaksjonsforskjeller (barn/unge versus voksne, menn versus kvinner).
 - Mindreårige pårørendes behov (bl.a. hvordan de kan inkluderes).
 - Forventede reaksjoner fra sosiale omgivelser.
 - Berørtes tanker om sin egen situasjon, funksjon, og mål på egen tilpasning, og
 - hva de selv tenker/ønsker om hvordan dette kan forbedres.
 - Steder hvor en kan å søke hjelp.
- Dersom de kriserammede skal identifisere en avdød kan teamet tilby hjelp ved forberedelse i forkant og ivaretagelse i etterkant. Dersom det er ønskelig kan medlemmer av teamet være med som støtteperson(er).
- Fysisk ivaretagelse av berørte hvor det er aktuelt, eks. mat, søvn, skjerming.
- Hjelp de rammede med å få time hos legevakt/ fastlege ved behov for medisinsk hjelp og/eller sykemelding.
- Støttesamtale om den aktuelle hendelsen.
- Aktiver nettverket og/eller hjelp dem å få kontakt med andre aktuelle kommunale instanser som yter slik bistand.
- De fra teamet som yter krisehjelp skal ha tilbud om samtale og oppfølging fra leder av teamet og/eller bedriftshelsetjenesten første virkedag etter krisen. Kommunalleder har ansvaret for at dette skjer.

d) Tidsrammer og overføring til videre oppfølging

- Oppfølgingen fra teamet gis i inntil 7 dager.
- Ved behov for oppfølging ut over dette gjøres av det ordinære hjelpeapparatet. Teamet avslutter ikke oppfølgingen før de kriserammede da har knyttet kontakt med det ordinære hjelpeapparatet.

e) Informasjon utad

- Psykososialt kriseteam skal ikke uttale seg til presse eller media om det som har hendt. Dette er politiets eller evt. ordføreren i kommunen sitt ansvar, jfr. punkt 2.3 over.

6. DEBRIEFING

- Kommunalleder har i samarbeid med leder kriseteam ansvar for å kalle inn de berørte i hjelpeapparatet til debriefing/evaluering av krisearbeidet. Dette skal skje i løpet av 4 uker.

- Det er minst like viktig at medlemmene får utløp og støtte for egne følelser, som for teknisk gjennomførte prosedyrer. Alle må få snakke om hvordan den enkelte har opplevd situasjonen.
- Teamet kan delta i etterarbeid / debriefing sammen med andre involverte ved behov, for eksempel lærere, helsepersonell osv.
- Debriefingen skjer lokalt eller ved hjelp av bedriftshelsetjenesten, HEMIS.

7. ARBEID UTENOM KRISER

- Leder av kriseteam kaller inn til møte i april og oktober med følgende agenda: Oppdatering av deltakere, planlegge ferie, faglig påfyll, ev. revidere beredskapsplan for psykososialt kriseteam.
- Ved ferie/annet fravær hos teamleder, skal det avklares med kommunalleder hvem som blir fungerende leder. Teamleder videreformidler til øvrig ledergruppe og kommunedirektør.

8. ØKONOMI

- Medlemmer som utkalles utenom ordinær arbeidstid får overtidsgodtgjøring.
- Leder av teamet godtgjøres med 30.000 kr pr. år for sin rolle.